

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра **_Фінансового менеджменту та фондового ринку**
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 072 Фінанси,
банківська справа та страхування
(шифр та найменування спеціальності)

освітньо-професійна програма Фінанси, фінансовий менеджмент
та страхування
(назва її програми)

на тему: **«Фінансова стійкість страхової компанії»**
(назва теми)

Виконавець:

студентка 41 **ФФБС**

Георгієва Ніка Олександрівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

старший викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Бондаренко Павло Валерійович _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Страхові компанії відіграють велику роль в економіці країни, забезпечуючи захист від ризиків та небезпек. Фінансова стійкість страхових компаній має велике значення для забезпечення довіри клієнтів та вкладників, а також для забезпечення стабільності фінансової системи в цілому.

У зв'язку зі збільшенням ризиків через зміни клімату, кіберзагрози, пандемії та інших факторів, страхові компанії повинні бути готовими до швидкої реакції на збільшення попиту на страхування та використовувати нові методи та інструменти для керування ризиками. Дослідження фінансової стійкості страхової компанії дозволяє зрозуміти, наскільки компанія готова до подій, які можуть вплинути на її фінансову стійкість, і допомогти у виявленні можливих ризиків та шляхів їх зменшення.

Крім того, у зв'язку зі зростанням конкуренції на ринку страхування, компанії повинні забезпечувати ефективне управління фінансами та збільшувати свою рентабельність, зберігаючи при цьому високу рівень фінансової стійкості. Дослідження також допоможе з'ясувати, які заходи можуть бути вжиті для забезпечення фінансової стабільності компанії та покращення її фінансових показників.

Для сучасного етапу економічного розвитку України, враховуючи як наявність кризових явищ, так і циклічність розвитку світової економіки, характерним є зниження обсягів продажу страхових продуктів на окремих сегментах страхового ринку. Це відображається на фінансових результатах страховиків та актуалізує питання визначення пріоритетних видів страхування, розробки тарифної політики страхової компанії, формалізації взаємозв'язків між страховим ринком та ринком перестраховування, статистичної оцінки ризиків та управління портфелем страховика як основних умов його стійкого та платоспроможного функціонування. Необхідність об'єктивного вирішення існуючих проблем підвищує роль менеджменту фінансової стійкості страхових компаній, її оцінки й пошуку шляхів її забезпечення в умовах мінливості зовнішнього середовища та посилення конкурентної боротьби на страховому ринку.

Проблеми фінансової стійкості розглядалися у працях Бернстайна Л.А., Бріггема Ю.Ф., Макміна А.Р., Хеддервіка К., Абрютіна М.С. Однак деякі питання з урахуванням сучасних умов господарювання потребують подальших досліджень. Так, необхідним є розширення тлумачення поняття фінансової стійкості страхової компанії з додаванням рис, характерних для кризових явищ, вдосконалення методик оцінювання фінансової стійкості. Все вищевикладене зумовило вибір теми дослідження, її мету та завдання.

Метою даної роботи є визначення фінансової стійкості страхової компанії на основі узагальнення теоретичних та методичних основ.

Об'єктом дослідження є процеси управління фінансовою стійкістю страхових компаній.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають в процесі управління фінансовою стійкістю ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

У процесі написання кваліфікаційної роботи необхідно вирішити такі **завдання**:

- розглянути сутність фінансової стійкості страхової компанії;
- визначити фінансові фактори впливу на фінансову стійкість страхової компанії;
- охарактеризувати стратегічні фактори впливу на фінансову стійкість страхової компанії;
- проаналізувати фінансову діяльність страхової компанії ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»;
- проаналізувати платоспроможність страхової компанії ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»;
- оцінити фінансову стійкість страхової компанії ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»;
- охарактеризувати перспективи фінансової стійкості страхових компаній в Україні;
- надати рекомендації щодо удосконалення управління фінансовою стійкістю ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань були використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, такі як аналіз і синтез, а для візуального представлення теоретичних і практичних результатів дослідження були застосовані табличні та графічні методи. Метод узагальнення використовувався для з'ясування концептуального інструментарію фінансової стійкості, а також були застосовані методи аналітичних коефіцієнтів, горизонтального аналізу, аналізу абсолютних і відносних показників, порівняльного та статистичного аналізу для оцінки фінансової стійкості на прикладі ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

Інформаційною базою дослідження складають наукові праці вітчизняних та зарубіжних економістів з теорії страхового ринку; наукові та практичні дослідження з питань здійснення страхових операцій, законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність страхових компаній в Україні; звітні дані діяльності ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»; науково-методична література; матеріали періодичних видань; дані НБУ; Укрстат; інтернет-ресурси.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг кваліфікаційної роботи - 75 сторінки, 9 з яких - додатки. Основний зміст викладено на 66 сторінках, із них розміщено 19 таблиць, 15 рисунків. Список використаних джерел складається із 52 найменувань.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи опубліковано тези: Фінансовий стан страхової компанії. Сучасні інструменти управління корпоративними

фінансами: зб. мат. VI Всеукр. наук-практ. інтернет-конф. (м. Київ, 16 листопада 2022 р.) Київ. КНЕУ, 2022; Фінансова стійкість страхової компанії. Стабілізація фінансово-економічної системи України: зб. мат. VII Студент. наук-практ. конф. (м. Одеса, 18-19 квітня 2023 р.) Одеса. ОНЕУ, 2023.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні основи фінансової стійкості страхової компанії»* розглянуто сутність фінансової стійкості страхової компанії; фінансові фактори впливу на фінансову стійкість страхової компанії; стратегічні фактори впливу на фінансову стійкість страхової компанії.

У другому розділі *«Методичні основи аналізу фінансової стійкості страхової компанії ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»»* проаналізовано аналіз фінансової діяльності страхової компанії ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»; аналіз платоспроможності страхової компанії ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»; оцінка фінансової стійкості ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

У третьому розділі *«Перспективи зміцнення фінансової стійкості страхової компанії ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»»* перспективи зміцнення фінансової стійкості страхових компаній України; рекомендації щодо удосконалення управління фінансовою стійкістю ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

ВИСНОВКИ

Складне економічне середовище, підвищення фінансових ризиків страхового бізнесу, все це зменшує фінансову стійкість страхових компаній. Це нові виклики до бізнесу небанківських фінансових установи. Та не дивлячись на всі труднощі страховий ринок України тримається краще за банківську систему, змінюється до викликів, що відбуваються:

1. Фінансова стійкість реалізується на довгострокову перспективу, тобто досягається оптимальне співвідношення власних і позикових коштів. Фінансова стійкість нерозривно пов'язана з платоспроможністю суб'єкта господарювання. По-перше, це здатність страхової компанії негайно погасити поточну заборгованість власними коштами. По-друге, це здатність протидіяти несподіваним перервам у надходженні грошових потоків, що автоматично призводить до від'ємного значення чистого грошового потоку. В умовах дефіциту надходження грошових коштів, з метою уникнення неплатоспроможності та банкрутства, можлива реалізація та перерозподіл деяких видів активів, диверсифікація діяльності.

2. На фінансову стійкість страхової компанії впливають такі основні фактори:

внутрішні фактори - можна віднести систему організації продажу страхових полісів, гнучку систему тарифів, матеріальні, фінансові і людські ресурси страхової компанії, які визначають стан страховика.

зовнішні фактори - що впливають на мобільність, - конкуренцію, ринковий попит, інфраструктуру страхового ринку, купівельну спроможність населення, стан економіки і політичної системи країни.

3. Якщо компанія є фінансово-стійкою щодо одного фактора, це не означає, що вона є такою ж по відношенню до інших факторів. Швидше за все, компанія може бути стійкою щодо 1-го, 2-х, декількох факторів. Таким чином, чим більше число факторів, стосовно яких вона стійка, тим вище ступінь її фінансової стійкості в цілому. Стійкий фінансовий стан забезпечуються правильним регулюванням, прогнозуванням і управлінням.

У загальному випадку можна стверджувати, що стійкий фінансовий стан господарюючої одиниці - це інтегрований за показниками економічний стан суб'єкта ринку, при якому він здатний реагувати на зміни внутрішніх і зовнішніх факторів сприятливим для себе чином (а саме так, щоб підтримувати стабільний стан або покращувати його і забезпечити подальший розвиток).

4. Протягом 2020 - 3 кварталі 2022 році відбувалось зменшення доходів страхової компанії. На кінець досліджуваного періоду загальні доходи страховика зменшились на 37,87% у 3 кварталі 2022 році проти 2021 року. Зниження вхідних фінансових потоків, зменшення страхових премій на 29,45% та зростання виплат на 40,71%, чистий прибуток у третьому кварталі 2022 року 246,76% більш ніж у 2021 році, страхові резерви теж мають позитивну динаміку на 17,64% у третьому кварталі 2022 року, стійка тенденція до зменшення загальних витрат страхової компанії протягом 2020-3кв.2022р.р. Позитивним в діяльності страховика є тенденція до зменшення операційних витрат, які на кінець досліджуваного періоду зменшились на 40,69% проти попереднього року.

5. динаміка фактичної платоспроможності падає та має дуже негативну динаміку ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ». Це свідчить про стійку тенденцію до її зменшення протягом досліджуваного періоду за 2020-3кв.2022рр завдяки високому рівню зниження нормативного та фактичного запасу платоспроможності страхової компанії в цей період згідно «Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика».

6. Найбільшу питому вагу в обсязі страхових виплат страховика мало страхування майнове страхування 857108тис.грн., обов'язкове страхування (крім державного) становило 186844тис.грн., особисте страхування (крім страхування життя) у 3 кварталі 2022 року становило 52675тис.грн. в загальній структурі страхових премій, страхування відповідальності становило 27139тис.грн. в загальному обсязі страхових виплат.

7. у 3 кварталі 2022 ро загальний капітал зменшився на 8,03%. Загальна сума залученого та позикового капіталу у 3 кварталі 2022 року зросла на 65565 тис. грн. порівняно з 2021 роком. Найбільше збільшення у залученому капіталі – довгострокові зобов'язання, які збільшились на 218,35% у 3 кварталі 2022 року зрівняно з 2021 роком. Всі показники ліквідності свідчать про те, що ПрАТ «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» має достатню кількість вільних коштів, тому в разі потреби може легко погасити

свої поточні зобов'язання. Прогнозне значення підтверджує, що можливе зменшення чистого прибутку.

8. Нещодавно НБУ пом'якшив валютні обмеження для страховиків щодо перестраховування нерезидентам та дозволив страховикам купувати валюту та перераховувати її за кордон для оплати страхових платежів за деякими договорами перестраховування, укладеними з нерезидентами, установивши чіткі вимоги для здійснення відповідних операцій.

Такий крок дасть змогу зберегти безперервну роботу страхового ринку країни. НБУ також продовжує опрацьовувати можливості подальшого розблокування валютних операцій за договорами перестраховування з перестраховиками-нерезидентами, ураховуючи потреби представників фінансового ринку та бізнесу й завдання захисту міжнародних резервів та збереження макрофінансової стабільності. Водночас встановлено чіткі вимоги для здійснення відповідних операцій.

АНОТАЦІЯ

Георгієва Н.О., «Фінансова стійкість страхової компанії»,
(*прізвище та ініціали студента*) (*назва кваліфікаційної роботи*)
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
«072 Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-професійною програмою
Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2023 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – є процеси управління фінансовою стійкістю страхових компаній.

У роботі розглядаються теоретичні основи фінансової стійкості страхової компанії: Сутність фінансової стійкості страхової компанії; Фінансові фактори впливу на фінансову стійкість страхової компанії; Стратегічні фактори впливу на фінансову стійкість страхової компанії.

Проаналізовано методичні основи аналізу фінансової стійкості страхової компанії ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»: аналіз фінансової діяльності страхової компанії ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»; аналіз платоспроможності страхової компанії ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»; оцінка фінансової стійкості ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

Запропоновано перспективи зміцнення фінансової стійкості страхової компанії ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»: перспективи зміцнення фінансової стійкості страхових компаній України; рекомендації щодо удосконалення управління фінансовою стійкістю ПрАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

Ключові слова: фінансова стійкість страхової компанії.

ANNOTATION

Georgieva N.O., «Financial stability of the insurance company»,
(*students surname and initials*) (*work title*)
thesis for Master degree in specialty «072 Finance, banking and insurance»
under the program «Finance, Financial Management and Insurance»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2023

Thesis consists of three chapters. Object of study there are processes for managing the financial stability of insurance companies..

Diploma thesis deals with theoretical foundations of the financial stability of the insurance company: The essence of the financial stability of the insurance company; Financial factors influencing the financial stability of the insurance company; Strategic factors influencing the financial stability of an insurance company.

The methodical bases of the analysis of the financial stability of the insurance company PJSC ARSENAL INSURANCE PJSC are analyzed: the analysis of the financial activity of the insurance company ARSENAL INSURANCE PJSC; analysis of the solvency of the insurance company PJSC "ARSENAL INSURANCE SC"; assessment of financial sustainability of PJSC "ARSENAL INSURANCE INSURANCE" PJSC.

Prospects for strengthening the financial stability of the insurance company PJSC SC ARSENAL INSURANCE are offered: prospects for strengthening the financial stability of insurance companies in Ukraine; recommendations on improving the management of financial stability of JSC "ARSENAL INSURANCE INSURANCE" PJSC

Keywords: financial stability of the insurance company.